

De dagelijkse tred beïnvloeden

INTERVIEW – **Kunstenaar Co Westerik is ondanks zijn 88 jaar nog volop aan het werk. Boijmans Van Beuningen stelt nu veertig tekeningen van hem tentoon.**

Door Merlijn Kerkhof

Een paar jaar geleden heeft Co Westerik een lift in zijn huis laten bouwen. Niet vanwege zijn gezondheid, verzekert hij: “Ik ben godzijdank nog vitaal en ik heb nog veel schilderstlust, maar soms laat ik een pennetje liggen op de vierde verdieping, en om dan al die trappen weer op te lopen...”

Westerik is net 88 jaar geworden, maar hij zou ook goed voor 68 door kunnen gaan. Zijn schildershanden en fijne pretogen die ieder detail in zich opnemen, doen nog steeds hun werk. Hij is hele dagen in zijn atelier te vinden. “Het najagen van het beeld: dat houdt me op de been.”

Toch is hij zich bewust van zijn ouderdom. De geboren Hagenaar is een groot liefhebber van honden, maar besloot toen zijn laatste Dogue de Bordeaux overleed geen nieuwe meer te nemen. “Ik word daar zo verdrietig van. Je ziet zo’n beestje lijden. Hij zou je wel van alles willen zeggen, maar dat kan hij niet. Nog een hond dood, nee, dat kan ik op mijn leeftijd niet meer opbrengen hoor.”

Hij zit op een bank in zijn woonkamer, die voor de expositie van zijn werk tijdelijk is omgebouwd tot galerie. Vroeger was de galerie aan huis van zijn echtgenote Fenna de Vries aan het Eendrachtsplein in Rotterdam het hele jaar geopend, nu nog een paar maanden per jaar. Alleen het nieuwste van Westerik is dan te zien en te koop: er hangen schilderijen, aquarellen en tekeningen.

Even verderop wordt ook werk van Westerik tentoongesteld. In 2004 schonken nabestaanden van kunstverzamelaar Leo van Oostrom 95 tekeningen aan Museum Boijmans Van Beuningen. Veertig van die tekeningen worden nu geëxposeerd in het Prentenkabinet van het museum.

“Dit zijn kamermuziekachtige dingen”, zegt Westerik. Hij staat op uit zijn bank en drukt zijn neus tegen een van zijn tekeningen. Veel zijn er met pen gemaakt, sommige met potlood. Ze zien eruit alsof ze in een beweging op papier zijn gezet. “Een tekening is spontaner dan een schilderij en is meestal binnen een halfuur afgerond. Als een tekening niet naar mijn zin is, gooi ik hem weg. Maar een schilderij is als een symfonie: je kunt er langer mee sodemieteren, meerdere lagen op aanbrengen.”

Tegenover de ongeveer 4000 tekeningen die hij maakte, staan 205 schilderijen. Aan een schilderij kan hij maanden werken. Maar het contrast tussen de schilder en de tekenaar Co Westerik is niet alleen groot vanwege de tijd die hij aan zijn kunst besteedt. “Als ik schilder, werk ik als een architect met een plan. Heel belangrijk zijn de verhoudingen: hoe groot moet het schilderij worden? Ik maak een gedetailleerde schets, die vergroot ik uit met mijn episcoop en projecteer ik op de muur. Door het aanpassen van de grootte kom ik erachter hoe het moet zijn.”

Zelf noemt hij zich een realist, hoewel hij kleine dingen graag uitvergroot. Vaak kiest hij voor het onalledaagse perspectief. Maar als het op techniek aankomt, is hij een classicus. “Ik ben een liefhebber van oude materialen, tempera; van de oude techniek, het schilderen in lagen”, zegt Westerik. “Het is een langdurig proces van klooiën, daarom houd ik een logboek bij. Ik werk heel zorgvuldig.”

Zijn schilderijen komen niet alleen in Nederland tot stand: ze leggen vele kilometers af, omdat hij de helft van het jaar in het zuidwesten van Frankrijk werkt, vlakbij Cahors. Als de tentoonstelling in Galerie Fenna de Vries voorbij is, laadt hij zijn auto weer vol.

Vaak wordt hem gevraagd of het Franse landschap van invloed is op zijn werk. “Of men zegt dat de gamma van mijn kleur anders wordt door het licht daar, maar daar geloof ik niet in. Mijn ideeschetsen en de mentaliteit van mijn werk veranderen niet. Als ik door een verandering van omgeving anders zou gaan werken, zou ik niet sterk in mijn schoenen staan.

“In het gebied rond Cahors zijn veel grotten”, vervolgt hij. “Ik heb ook het gevoel dat de grond daar hol is. Ik hou van de grond. Ik hou van op de grond liggen en kijken naar de dingetjes, beestjes, dat is fantastisch. Kinderlijke verruk-

king.”

Hij wendt zijn blik tot een schilderij waar zeven grassprietten op afgebeeld zijn. Het roept herinneringen op aan de reeks van vijf schilderijen die de naam ‘Snijden aan gras’ (1965-1975) kregen. Daarin diepte hij het thema uit van de vinger die zich snijdt aan een scherpe helmgrasspriet. Het schilderij uit 1965 werd beroemd toen de Nederlandse Spoorwegen reproducties van het werk ophingen in treincoupés. Veel passagiers stoorden zich aan de confronterende afbeelding: na een stortvloed aan boze brieven werden de reproducties uit de treinen verwijderd.

“Mensen willen graag weten wat mijn schilderijen betekenen. Nou, kijk eens naar dat schilderij, dat zijn gewoon zeven grassprietten. Wat moet ik daar nou over vertellen?” Toch denkt de kunstenaar goed na over de titels die hij zijn werk meegeeft, “om de entree tot een schilderij te vergemakkelijken, of juist om op het verkeerde been te zetten”. In een van zijn schilderijen, ‘Christine over het land’ (1993), zweeft een meisje boven een landschap – een lieflijk beeld. Het is zijn dochter Christine, die in 1992 overleed. “Maar kijk jij anders naar dat schilderij als je weet dat het mijn dochter is? Wat voegt dat eraan toe?”

Het werk van Westerik is zowel goed vertegenwoordigd in de Nederlandse musea als in particuliere collecties. Zo had de failliete bankier en kunstverzamelaar Dirk Scheringa een paar van Westeriks doeken in zijn collectie. Recent zijn die schilderijen overgenomen door zakenman Hans Melchers.

“Bij voorkeur is mijn werk voor iedereen te zien, dus dan heb ik liever dat het in een museum hangt. Dat is de mooiste en veiligste plek, dan weet je dat er goed voor gezorgd wordt. Maar de meeste musea hebben nu geen geld meer om kunst te kopen, ze willen alleen *the latest hit* binnenhalen. Ik moet het van particulieren hebben. Maar ik doe het óók voor die mensen, die heel enthousiast zijn en mijn werk dolgraag mee naar huis willen nemen. Het is mij er om te doen de dagelijkse tred te beïnvloeden met mijn schilderijen. Een kunstwerk mag nooit een decoratief stukkie behang worden.”

Westerik heeft de tentoonstelling in Boijmans Van Beuningen nog niet gezien. Hij zet zijn hoed op en we lopen richting het museum. Het parcours van het Eendrachtsplein naar het Museumpark is 500 meter, maar is niet van hindernissen gespeend. Eerst loopt hij door rood (“Kan toch wel?”) en als hij de Westersingel oversteekt, is hij net vlug genoeg om een tram te ontwijken.

De veertig tekeningen hangen naast elkaar aan een wand. Daartegenover hangt Westeriks beroemde ‘Grammofoonspeler’ uit 1971. De kunstenaar heeft zijn schilderij lang niet gezien. “Wat ziet-ie er goed uit voor zijn leeftijd zeg!” De aders en plooien van de huid, een favoriet thema, zijn gedetailleerd, maar subtiel weergegeven. Hij haalt een vuiltje weg met de muis van zijn rechterhand. Over de belichting is hij minder te spreken: te donker.

Een voor een loopt Westerik zijn tekeningen langs. “Niet slecht”, zegt hij. “Het valt me helemaal niet tegen hoor.” Niet veel later volgen de loftuitingen: “Hartstikke leuke tentoonstelling”, “Goh, wat ben ik eigenlijk goed zeg”, “Vind je die niet leuk, die met dat vingertje? Die is te gek joh”, “Het lijkt ook nergens op, wat ik maak, maar het is absolute kwaliteit!”

Sommige tekeningen zijn al vijftig jaar oud. Een van de mooiste is ‘Naakte man (geel)’ uit 1969. Westerik gebruikte pen, penseel en aquarelverf, die de tekening een soort teerheid geeft. “De man is zo aandoenlijk. Zo kwetsbaar, en totaal niet masculien.” Dan valt zijn oog op een andere tekening. “Kijk, hier praat ik met mijn dode moeder.”

Gebiologeerd kijkt hij naar zijn eigen creaties. “Het is alsof je een stuk van je leven terugziet als je zo langs die tekeningen loopt. Ik herinner me alles nog. Mijn eerste tekentafel zou ik nu nog kunnen tekenen.” Na een kwartier heeft Westerik het wel weer gezien. Hij gaat even een middagdutje doen. En dan weer aan het werk.